

**LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS NEPASITURINTIEMS
GYVENTOJAMS ĮSTATYMO NR. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 IR 23 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS IŠMOKŲ VAIKAMS ĮSTATYMO
NR. I-621 17 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
PARAMOS BŪSTUI ĮSIGYTI AR IŠSINUOMOTI ĮSTATYMO NR. XII-1215 2, 5, 10, 12, 14, 16,
18 IR 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIENKARTINĖS IŠMOKOS SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ IR ŠALPOS IŠMOKŲ
GAVĖJAMS ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Dėl koronaviruso (COVID-19) pandemijos plitimo grėsmės Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“ paskelbtos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos visoje šalyje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ paskelbtos trečios (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygio ir karantino visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje sukeltų padarinių – prastovų, atleidimo iš darbo, darbo pajamų mažinimo – asmenų pajamos sumažėjo arba jie visai jų neteko.

Siekiant sušvelninti dėl koronaviruso (COVID-19) pandemijos kilusias socialines pasekmes ir finansinėmis priemonėmis paremti pažeidžiamiausias gyventojų grupes, užtikrinant adekvačią pajamų apsaugą, parengti šie įstatymų projektai:

1) Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – PSPĮ projektas);

2) Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – IVĮ projektas);

3) Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 2, 5, 10, 12, 14, 16, 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – PBIIĮ projektas);

4) Lietuvos Respublikos vienkartinės išmokos socialinio draudimo pensijų ir šalpos išmokų gavėjams įstatymo projektas (toliau – VI projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

PSPĮ projektu ir IVĮ projektu siekiama sudaryti palankesnes sąlygas nepasiturintiems gyventojams gauti piniginę socialinę paramą, užtikrinti jos gavimą, didinti piniginės socialinės paramos aprėptį ir adekvatumą bei ilgalaikių socialinės pašalpos gavėjų motyvaciją integruotis į darbo rinką, nepasiturinčioms šeimoms, auginančioms ir (ar) globojančioms 1 ar 2 vaikus, kurių pajamos sumažėjo, sudaryti palankesnes sąlygas gauti papildomai skiriamą išmoką vaikui.

PBIIĮ projektu siekiama tobulinti paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teisinį reguliavimą ir sudaryti palankesnes sąlygas asmenims, negalintiems savarankiškai apsirūpinti būstu, pasinaudoti parama būstui įsigyti ar išsinuomoti, veiksmingiau sprendžiant asmenų aprūpinimo būstu problemas ir teikiant paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti savivaldybėse.

VI projektu siekiama nustatyti vienkartinę išmoką asmenims, kuriems yra paskirtos ar bus paskirtos iki 2020 m. gruodžio 31 d. socialinio draudimo senatvės (išankstinės senatvės), socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo), socialinio draudimo našlių, socialinio draudimo našlaičių, maitintojo netekimo, ištarnauto laiko pensijos, kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas, šalpos senatvės, šalpos neįgalumo, šalpos pensijos už invalidų slaugą namuose, šalpos našlaičių, socialinės pensijos, šalpos kompensacijos, taip mažinant šios, vienos iš pažeidžiamiausių, gyventojų grupės skurdą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektus parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas

1. Piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – PSP įstatymas) 6 straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą (socialinę pašalpą, būsto šildymo, geriamojo ir karšto vandens išlaidų kompensacijas), jeigu bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto vertė neviršija PSP įstatyme nustatyto turto vertės normatyvo. Tuo atveju, jeigu nuosavybės teise turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą, savivaldybės administracija turi teisę savivaldybės tarybos nustatyta tvarka piniginę socialinę paramą skirti išimties tvarka. Siekiant sušvelninti dėl koronaviruso (COVID-19) pandemijos plitimo grėsmės kilusias (galinčias kilti) socialines pasekmes (darbo netekimą, pajamų sumažėjimą ir pan.), būtina užtikrinti, kad turto vertinimas netaptų kliūtimi gauti paramą tada, kada labiausiai jos reikia.

2. Pasibaigus paskirtos piniginių socialinės paramos teikimo laikotarpiui, asmuo dėl tolesnio jos gavimo turi kreiptis iš naujo pateikdamas prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai (toliau – prašymas-paraiška) gauti. Prašymas-paraiška gali būti pateiktas: asmeniškai, paštu, elektroniniu būdu, jeigu valstybės elektroninės valdžios sistemoje teikiama elektroninė paslauga, arba per atstovą. Šiuo metu, kai šalyje paskelbta ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas, galiojantis teisinis reguliavimas nenumato galimybes, kad piniginių socialinės paramos teikimas būtų tęsiamas be atskiro asmens prašymo.

3. Bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į socialinę pašalpą, jeigu pajamos yra mažesnės už valstybės remiamas pajamas (toliau – VRP) (šiuo metu VRP – 125 Eur) bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui (6 straipsnio 2 punktas). Socialinės pašalpos dydis vienam gyvenančiam asmeniui, turinčiam teisę ją gauti, sudaro 100 proc. skirtumo tarp VRP dydžio vienam gyvenančiam asmeniui ir vidutinių vieno gyvenančio asmens pajamų per mėnesį; bendrai gyvenantiems asmenims, turintiems teisę ją gauti, sudaro: pirmam bendrai gyvenančiam asmeniui – 100 proc., antram bendrai gyvenančiam asmeniui – 80 proc., trečiam ir paskesniems bendrai gyvenantiems asmenims – 70 proc. skirtumo tarp VRP dydžio vienam iš bendrai gyvenančių asmenų ir vidutinių bendrai gyvenančių asmenų pajamų vienam iš bendrai gyvenančių asmenų per mėnesį (9 straipsnis).

Bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui, turintiems teisę į būsto šildymo išlaidų kompensaciją, šildymo sezono metu už normatyvinį būsto plotą kompensuojama būsto šildymo išlaidų dalis, viršijanti 10 proc. skirtumo tarp bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pajamų ir VRP bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui dydžio (7 straipsnio 2 dalies 1 punktas ir 11 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. žemiau absoliučios skurdo ribos gyveno apie 312 tūkst. gyventojų, t. y. 11,1 proc. visų šalies gyventojų (palyginti su 2017 m., sumažėjo 2,7 procentinio punkto). 2018 m. skurdo rizikos lygis siekė 22,9 proc. ir, palyginti su 2017 m., nepasikeitė. Taigi pajamų nelygybė ir skurdas tebėra didelis iššūkis Lietuvai.

Remiantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės atlikto valstybinio audito ataskaita, 86 proc. asmenų (namų ūkių), kurie buvo vertinami atliekant atvejo tyrimą¹ (tirti 426 atvejai 12-oje savivaldybių), minimalių vartojimo poreikių dydis nebuvo užtikrintas. Vertintais atvejais mažiausiai minimalūs vartojimo poreikiai buvo užtikrinti vieniems gyvenantiems asmenims (2017 m. ir 2018 m. atitinkamai 4 ir

¹ Valstybinio audito ataskaita „Ar socialinė parama užtikrina skurdžiai gyvenančių asmenų minimalius vartojimo poreikius ir skatina įsitraukti į darbo rinką“ (2019 m. liepos 29 d. Nr. VA-5).

3 proc. gavėjų), labiausiai – tris ir daugiau vaikų auginančioms šeimoms (2017 m. – 41 proc., 2018 m. – 56 proc.).

Siekiant, kad teikiama pinigine socialine parama būtų adekvatesnė ir teikiama tada, kai labiausiai jos reikia, taip užtikrinant minimalių pajamų apsaugą, PSP įstatyme nustatytas teisinis reguliavimas, susijęs su teisės į pinigine socialinę paramą nustatymu ir pinigines socialinės paramos dydžio apskaičiavimu, turėtų būti tobulinamas.

4. PSP įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui įsidarbinus, papildomai skiriama socialinė pašalpa, kurios dydis lygus 50 proc. socialinės pašalpos, mokėtos per praėjusius 6 mėnesius iki įsidarbinimo, vidutinio dydžio, už kiekvieną su darbo ar tarnybos santykiais susijusį mėnesį, bet ne ilgiau kaip 12 mėnesių. Šios priemonės tikslas – didinti ilgalaikių socialinės pašalpos gavėjų motyvaciją įsidarbinti ir iš karto neprarasti paramos (problemos „apsimoka / neapsimoka dirbti“ sprendimas). Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos (SPIS) turimais duomenimis, 2017 m. papildomą socialinės pašalpos dalį įsidarbinę gavo apie 11,4 proc. socialinės pašalpos gavėjų, registruotų Užimtumo tarnyboje, 2018 m. – apie 7 proc. socialinės pašalpos gavėjų, registruotų Užimtumo tarnyboje, 2019 m. – apie 11 proc. socialinės pašalpos gavėjų, registruotų Užimtumo tarnyboje. Papildomai skiriamos socialinės pašalpos įsidarbinus tikslas – didinti socialinės pašalpos gavėjų motyvaciją įsidarbinti, tačiau šios skatinimo priemonės taikymo mastą mažina PSP įstatyme nustatytos sąlygos (pavyzdžiui, priskaičiuotas darbo užmokestis negali viršyti 2 minimalių mėnesių algų), kurias turi atitikti įsidarbinęs socialinės pašalpos gavėjas, norėdamas ją gauti.

Todėl, siekiant sumažinti ilgalaikę priklausomybę nuo socialinės paramos sistemos (piniginės socialinės paramos teikimas negali būti patrauklesnė priemonė nei įsidarbinimas), skatinti socialinės pašalpos gavėjus įsidarbinti, PSP įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas turėtų būti tobulinamas, supaprastinant papildomai skiriamos socialinės pašalpos įsidarbinus gavimo kriterijus ir sudarant palankesnes sąlygas gauti papildomai skiriamą socialinę pašalpą įsidarbinus. Paramos gavėjų skatinimas, taikant įvairias integracines priemones, sudaro palankesnes sąlygas neprarasti darbinį įgūdžių ir motyvacijos įsidarbinti.

5. PSP įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, apskaičiuojant vidutinės mėnesio pajamas, į bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pajamas neįskaitoma dalis darbinų pajamų (priklausomai nuo šeimos sudėties ir vaikų skaičiaus šeimoje, nuo 15 iki 35 proc.), t. y. nustatytas toleruotinas pajamų lygis (angl. *disregard income*). Siekiant remti nepasiturinčius asmenis ir šeimas, auginančias vaikus, ir išsaugoti jų paskatas dirbti didėjant pajamoms (pavyzdžiui, minimalioji mėnesinė alga 2017 m. buvo: 380 Eur, 2018 m. – 400 Eur, 2019 m. – 555 Eur, 2020 m. – 607 Eur), neįskaitytinų darbinų pajamų procentinė dalis turėtų būti didinama.

6. PSP įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 6 punkte nustatyta, kad savivaldybės administracija, patikrinusi gyvenimo sąlygas ir surašiusi buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, turi teisę savivaldybės tarybos nustatyta tvarka skirti socialinę pašalpą išimties tvarka, jeigu asmens (šeimos) vidutinės pajamos per mėnesį ne daugiau kaip 50 proc. viršija VRP dydį. Skirti socialinę pašalpą išimties tvarka, jei vidutinės mėnesio pajamos lygios VRP dydžiui, teisinio pagrindo nėra.

7. Pinigine socialine parama teikiama vadovaujantis PSP įstatyme įtvirtintais bendradarbiavimo, prieinamumo, socialinio teisingumo ir veiksmingumo, visapusiškumo ir lygių galimybių principais. Siekiant socialinės paramos efektyvumo (socialinės paramos prieinamumo, įgalinimo ir adekvatumo), principai tikslintini.

8. Pinigine socialine parama nepasiturintiems gyventojams skiriama įvertinus jų turtą. PSP įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatyta, kad bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui žemės ūkio paskirties, įskaitant miško medynus (išskyrus naudojimo būdo – mėgėjų sodo žemės sklypus ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypus), konservacinės, įskaitant miško medynus, vandens ūkio ir miškų ūkio paskirties, įskaitant miško medynus, žemės ploto

normatyvas kaimuose yra 3 hektarai. Tačiau praktikoje pasitaiko atvejų, kad šis nustatytas žemės ploto normatyvas yra per mažas ir asmenys neturi teisės į piniginę socialinę paramą, nes bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens viso nuosavybės teise turimo turto (įskaitant ir žemę) vertė viršija PSP įstatyme nustatytą turto vertės normatyvą.

Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymas

Siekiant mažinti vaikų skurdo riziką ir socialinę atskirtį, nuo 2018 m. sausio 1 d. įteisintas universalios išmokos vaikui (vaiko pinigų) mokėjimas visiems vaikams (jos dydis nuo 2020 m. sausio 1 d. – 60,06 Eur), taip pat siekiant finansiškai padėti šeimoms, auginančioms vaikus, papildomai išmoka vaikui (40,17 Eur) skiriama šeimoms, auginančioms ir (ar) globojančioms 1 ar 2 vaikus, – vertinant šeimos pajamas, šeimoms, auginančioms 3 ir daugiau vaikų, ir neįgaliems vaikams – nevertinant pajamų.

Pagal Išmokų vaikams įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktą, šeimoms, auginančioms ir (ar) globojančioms 1 ar 2 vaikus, papildomai išmoka vaikui skiriama ir mokama, jeigu vidutinės šeimos pajamos vienam asmeniui per mėnesį yra mažesnės negu 2 VRP dydžiai (250 Eur). Vaikui nuo gimimo dienos iki 18 metų arba iki nepilnametis vaikas pripažįstamas emancipuotu ar sudaro santuoką ir vyresniam kaip 18 metų asmeniui, jeigu jis mokosi pagal bendrojo ugdymo programą (įskaitant ir profesinio mokymo įstaigose besimokančius pagal bendrojo ugdymo programą ir pagal bendrojo ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programa, iki baigs bendrojo ugdymo programą), bet ne ilgiau, iki jam sukaks 21 metai, yra skiriama ir mokama 1,03 bazinės socialinės išmokos dydžio (40,17 Eur) išmoka per mėnesį.

Pagal Išmokų vaikams įstatymo 17 straipsnio 7 dalį, vidutinės šeimos mėnesio pajamos, nustatytos Piniginės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje, apskaičiuojamos:

- pagal praėjusių kalendorinių metų iki teisės gauti išmoką atsiradimo dienos pajamas arba,
- jeigu pagal praėjusių kalendorinių metų vidutinės mėnesio pajamas jie neturėjo teisės gauti šios išmokos, pajamoms sumažėjus, vidutinės mėnesio pajamos išmokai gauti apskaičiuojamos pagal praėjusių 12 kalendorinių mėnesių iki kreipimosi ar teisės gauti išmoką atsiradimo dienos pajamas.

Vadovaujantis Išmokų vaikams įstatymo 18 straipsnio 4 dalimi, papildomai išmoka vaikui nepasiturinčių šeimų vaikams vertinant pajamas skiriama ir mokama 12 mėnesių arba trumpesnį laikotarpį, jeigu vaikas sukanka šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytą amžių, iki kurio gali būti mokama išmoka vaikui, arba ši išmoka pradedama mokėti ir kitam tos šeimos auginamam ir (ar) globojamam vaikui, suvienodinant jau mokamos ir kitam vaikui skiriamos išmokos vaikui mokėjimo laikotarpį.

Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas

Vadovaujantis Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu (toliau – PBĮ statymas), asmenų, įrašytų į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą, socialinio būsto nuomos laukimo (buvimo šiame sąrašė) laikotarpis nėra įtvirtintas. Dėl to manoma, kad PBĮ įstatymo nuostatos stokoja pakankamų prielaidų skatinti socialinio būsto fondo plėtrą, siekiant labiau atsižvelgti į mažas pajamas gaunančių asmenų poreikį apsirūpinti būstu. Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos (SPIS) duomenimis, 15,6 proc. asmenų (šeimų) socialinio būsto nuomos laukia daugiau kaip 5 metus. 2020 m. balandžio mėn. pradžioje savivaldybėse socialinio būsto nuomos laukė 11 488 asmenys (šeimos), o vidutinė asmens (šeimos) socialinio būsto nuomos laukimo trukmė siekė apie 7,7 metų. Socialinio būsto nuomos laukimo problema turėtų būti sprendžiama, tobulinant PBĮ įstatymo nuostatas.

PBĮ įstatymas sudaro galimybę mažas pajamas gaunantiems asmenis gauti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijas, tačiau šia galimybe naudojamosi nepakankamai. 2019 m. gruodžio mėn. duomenimis, nuomos mokesčio kompensaciją gavo 2 325 asmenys 35 savivaldybėse. Daugiausia tokia kompensacijos galimybė naudojamosi didžiųjų miestų ir rajonų savivaldybėse, 25 savivaldybėse ja visai nesinaudoja (galimai dėl mažos nuomojamo būsto rinkos). Pagal

galiojantį teisinį reguliavimą, nustatant būsto nuomos kompensacijos dydį, kuris yra tiesiogiai susietas su toje vietovėje esančio turto verte, mažesnėse rajonų savivaldybėse šis dydis labai skiriasi nuo dydžio didžiuosiuose miestuose. Be to, pastebėtas kitas šios priemonės trūkumas – kai kurių rajonų savivaldybėms nustatytas labai mažas kompensacijos dydis vienam šeimos nariui², todėl, kaip teigia ekspertai, ji neefektyviausia vieno asmens (asmens be šeimos) atveju³. Pavyzdžiui, Akmenės r. sav. kompensacijos dydis asmeniui yra 3,84 Eur, Alytaus r. sav. – 7,81 Eur, Utenos r. sav. – 16,0 Eur, Vilniaus r. sav. – 26,5 Eur.

Pažymėtina, kad jaunuoliams, palikusiems socialinės globos, grupinio gyvenimo ir (ar) savarankiško gyvenimo namus, ypač sunku iš nedidelių pajamų savarankiškai apsirūpinti būstu ar jį nuomotis, tačiau PBI įstatymas nenustato galimybės nuomoti socialinius būstus šiems asmenims ne eilės tvarka.

Nėra reguliavimo, kuris numatytų papildomų, netestuojamų išmokų iš valstybės biudžeto skyrimą asmenims, gaunantiems socialinio draudimo, maitintojo netekimo, ištarnauto laiko pensijas, kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas, šalpos išmokas ar pensijas, paskirtas pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ir (ar) Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentus.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

PSPĮ projektas

PSPĮ projektu siūloma:

1. įtvirtinti laikino galiojimo nuostatą, pagal kurią nuo įstatymo įsigaliojimo ir 6 mėnesius po Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“ paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ paskelbto karantino atšaukimo, nustatant teisę į piniginę socialinę paramą, bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui nuosavybės teise turimas turtas nebūtų vertinamas.

Siūloma nuostata bus sudarytos palankesnės sąlygos gauti piniginę socialinę paramą asmenims, kurių pajamos dėl koronaviruso (COVID-19) pandemijos plitimo grėsmės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino sukeltų padarinių – prastovų, atleidimo iš darbo, darbo pajamų mažinimo – sumažėjo, ir turto vertinimas netaps kliūtimi gauti paramą tada, kai labiausiai jos reikia.

2. Nustatyti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino metu piniginės socialinės paramos teikimas būtų tęsiamas be atskiro asmens prašymo.

3. Siekiant didinti piniginės socialinės paramos teikimo aprėptį ir adekvatumą, motyvuoti darbingo amžiaus darbingus paramos gavėjus aktyviai integruotis į darbo rinką:

3.1. padidinti VRP dydį teisei į socialinę pašalpą nustatyti iki 1,1 VRP (137,5 Eur) – teisę į socialinę pašalpą įgytų asmenys, jei jų vidutinės pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 1,1 VRP (137,5 Eur) (šiuo metu VRP – 125 Eur);

3.2. padidinti socialinės pašalpos dydį vienam gyvenančiam asmeniui ir bendrai gyvenantiems asmenims, t. y. nustatyti didesnę VRP koeficientą, nuo kurio priklauso socialinės pašalpos dydis. Siekiant išvengti ilgalaikės priklausomybės nuo socialinės paramos sistemos, vienam gyvenančiam asmeniui socialinės pašalpos dydį diferencijuoti atsižvelgiant į jos gavimo trukmę (valstybinio audito duomenimis,

² Valstybinio audito ataskaita „Ar užtikrinamas būsto prieinamumas mažas pajamas gaunantiems gyventojams“ (2017 m. kovo 3 d. Nr. VA-P-30-1-4, p. 19).

³ Būsto prieinamumo gerinimo socialiai pažeidžiamiems gyventojams po 2020 m. atvejo studija (2019 m. UAB „ESTEP Vilnius“, p. 17).

2018 m. 46 proc. socialinės pašalpos gavėjų gavo ją ilgiau kaip metus (iš jų: vieni gyvenantys asmenys sudaro apie 38 proc. gavėjų);

3.3. padidinti neįskaitytinų darbinių pajamų procentinę dalį ir nustatyti, kad į gaunamas pajamas neįskaičiuojama: 1) 20 proc. – bendrai gyvenantiems asmenims, neauginantiems vaikų, arba vienam gyvenančiam asmeniui; 2) 25 proc. – bendrai gyvenantiems asmenims, auginantiems vieną ar du vaikus; 3) 30 proc. – bendrai gyvenantiems asmenims, auginantiems tris ar daugiau vaikų; 4) 35 proc. – asmenims, vieniems auginantiems vieną ar du vaikus; 5) 40 proc. – asmenims, vieniems auginantiems tris ar daugiau vaikų;

3.4. atsižvelgiant į tai, kad nedarbo socialinio draudimo išmokos paskirtis – kompensuoti socialiniu draudimu apdraustiems asmenims dėl nedarbo negautas darbo pajamas, skiriant piniginę socialinę paramą, į gaunamas pajamas taip pat neįskaityti dalies nedarbo socialinio draudimo išmokos, mokamos pagal Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymą ir darbo paieškos išmokos, numatomos mokėti pagal Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymą (analogiška procentinę dalimi kaip ir darbinės pajamos);

3.5. supaprastinti papildomai skiriamos socialinės pašalpos įsidarbinus gavimo kriterijus ir sudaryti palankesnes sąlygas ją gauti:

3.5.1 atsisakyti gaunamo darbo užmokesčio dydžio ribojimo (šiuo metu darbo užmokestis neturi viršyti 2 minimalių mėnesinių algų);

3.5.2 atsisakyti reikalavimo, kad įsidarbinusio asmens šeimos nariai turi atitikti bent vieną iš PSP įstatyme nustatytų sąlygų, kurioms esant turi teisę į piniginę socialinę paramą;

3.5.3 diferencijuoti papildomai skiriamos socialinės pašalpos įsidarbinus dydį atsižvelgiant į jos mokėjimo trukmę: 1) pirmą–trečią papildomai mokamos socialinės pašalpos mokėjimo mėnesį – 100 proc. socialinės pašalpos, mokėtos per praėjusius 6 mėnesius iki įsidarbinimo; 2) ketvirtą–šeštą pašalpos mokėjimo mėnesį – 80 proc. socialinės pašalpos, mokėtos per praėjusius 6 mėnesius iki įsidarbinimo; 3) šeštą–dvyliktą pašalpos mokėjimo mėnesį – 50 proc. socialinės pašalpos, mokėtos per praėjusius 6 mėnesius iki įsidarbinimo;

3.6. nustatyti, kad savivaldybės administracija turi teisę skirti socialinę pašalpą išimties tvarka ne tik kai pajamos viršija nustatytą ribą, bet ir kai vieno iš bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pajamos per mėnesį yra lygios 1,1 VRP dydžio arba apskaičiuota socialinė pašalpa yra mažesnė už dydį, kuris neišmokamas;

3.7. vienam gyvenančiam asmeniui kompensuoti didesnę būsto šildymo išlaidų dalį, t. y. padidinti VRP dalį nuo 1 VRP iki 1,5 VRP, taip paliekant asmeniui didesnę disponuojamų pajamų dalį poreikiams tenkinti (masto ekonomijos principu pagrįstą modelį taikyti ne tik normatyvams kompensacijoms apskaičiuoti (vienam gyvenančiam asmeniui taikomi didesni tiek naudingojo būsto ploto, tiek vandens normatyvai), bet ir nustatant kompensacijų dydį).

Pritarus pateiktiems siūlymams, bus sudarytos palankesnės sąlygos nepasiturintiems gyventojams gauti piniginę socialinę paramą, padidės piniginės socialinės paramos adekvatumas (ypač vienišiams paramos gavėjams) ir darbingo amžiaus darbingų asmenų motyvacija integruotis į darbo rinką.

4. Patikslinti piniginės socialinės paramos teikimo principus papildant adekvatumo ir įgalinimo principais, kurie yra vieni pagrindinių kriterijų vertinant teikiamos paramos efektyvumą.

5. Padidinti žemės ūkio paskirties, įskaitant miško medynus (išskyrus naudojimo būdo – mėgėjų sodo žemės sklypus ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypus), konservacinės, įskaitant miško medynus, vandens ūkio ir miškų ūkio paskirties, įskaitant miško medynus, žemės ploto normatyvą kaimuose nuo 3 iki 6 hektarų. Taip būtų sudarytos palankesnės sąlygos gauti piniginę socialinę paramą nepasiturintiems žmonėms, gyventiems kaimo teritorijoje.

IV projektas

IV projektą siūloma įtvirtinti laikino galiojimo nuostatą, pagal kurią nuo įstatymo įsigaliojimo ir 6 mėnesius po Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“ paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ paskelbto karantino atšaukimo, papildomai skiriant išmoką vaikui nepasiturinčioms šeimoms (auginančioms 1 ar 2 vaikus), *kurių pajamos sumažėjo, vidutines mėnesio pajamas apskaičiuoti ne pagal praėjusių 12 kalendorinių mėnesių, o pagal praėjusių 3 kalendorinių mėnesių iki kreipimosi ar teisės gauti išmoką atsiradimo dienos pajamas ir papildomai išmoką vaikui skirti 3 mėnesiams*, jeigu pagal praėjusių kalendorinių metų vidutines mėnesio pajamas jie neturėjo teisės gauti šios išmokos.

Siūlomomis nuostatomis bus suteikta adekvati finansinė parama nepasiturinčioms šeimoms, auginančioms vaikus, kurių pajamos dėl koronaviruso (COVID-19) pandemijos plitimo grėsmės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino sukeltų padarinių – prastovų, atleidimo iš darbo, darbo pajamų mažinimo – sumažėjo arba kurios neteko darbo.

PBIII projektas

PBIII projektą siūloma įtvirtinti asmenų, įrašytų į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą, socialinio būsto nuomos laukimo (buvimo šiame sąrašė) laikotarpį (toliau – laukimo laikotarpis). Siekiant sudaryti sąlygas pasiruošti šias nuostatas įgyvendinti savivaldybėse, siūloma nustatyti laukimo laikotarpį palaipsniui. PBIII projekte numatoma, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. būtų taikomas ne ilgesnis nei 5 metų laukimo laikotarpis, o nuo 2026 m. sausio 1 d. – 3 metų laukimo laikotarpis. Savivaldybės nuo PBĮ įstatymo pakeitimo turėtų imtis priemonių ir užtikrinti, kad, vykdant socialinio būsto fondo plėtrą, asmenų, įrašytų į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą, laukimo laikotarpis atitinkamai būtų mažinamas pagal naujai įsigaliosiančius reikalavimus. Taip būtų įtvirtintas siektinas socialinio būsto fondo plėtros rodiklis, sudarytos prielaidos didinti socialinio būsto prieinamumą mažas pajamas gaunantiems asmenims ir sparčiau vykdyti socialinio būsto fondo plėtrą.

Siūloma nustatyti, kad asmenims, kuriems nesuteikiamas socialinis būstas per PBĮ įstatyme įtvirtintą laikotarpį, iš savivaldybės biudžeto būtų mokama rinkoje nuomojamo tinkamo būsto faktinio nuomos mokesčio dalies kompensacija. Taip būtų geriau užtikrinama parama būstui išsinuomoti socialiai pažeidžiamiesiems asmenims, o savivaldybėms įtvirtinama paskata užtikrinti PBĮ įstatyme įtvirtinto laukimo laikotarpio reikalavimo įgyvendinimą. Tačiau asmenys negalėtų pretenduoti į faktinio nuomos mokesčio kompensaciją, jei jie prašyme suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti išreiškė pageidavimą (-us), susijusį (-ius) su vietove, kurioje turėtų būti siūlomas nuomotis socialinis būstas, ar gyvenamojo namo aukštu, kuriame turėtų būti siūlomas nuomotis socialinis būstas, arba jeigu jie yra socialinio būsto nuomininkai, turintys teisę į socialinio būsto nuomos sąlygų pagerinimą.

Be minėtų teisinio reguliavimo priemonių, siūloma tikslinti PBĮ įstatyme įtvirtinto tinkamo būsto sąvoką, nustatant, kad tinkamas būstas – būstas, kurio vienam asmeniui ar šeimos nariui tenkantis naudingasis plotas, vertinamas mokant būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, yra ne mažesnis kaip 10 kvadratinų metrų (vietoje 8) ir ne didesnis kaip 14 kvadratinų metrų. Taip būtų užtikrinta, kad būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos kompensacija, įskaitant faktinio nuomos mokesčio kompensaciją, būtų mokama tikslingai, o per didelio būsto nuoma nebūtų kompensuojama. Be to, būtų išlaikytas asmenų lygiateisiškumo principas, palyginti su PBĮ įstatyme įtvirtintu socialinio būsto normatyvu.

Pažymėtina, kad, siekiant didesnio teisinio reguliavimo aiškumo ir užtikrintumo, siūloma patikslinti PBĮ įstatymo nuostatas dėl būsto nuomos ne trumpesniai kaip 5 metų laikotarpiui iš fizinių ar juridinių asmenų finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų. Siūloma nustatyti, kad minėta nuoma

savivaldybėms finansuojama iš valstybės biudžeto apmokant 70 proc. išsinuomotų būstų nuomos kainos, kitoms savivaldybėms – 80 proc. išsinuomotų būstų nuomos kainos, užtikrinant būstų nuomos savivaldybėse finansavimą pagal poreikį. Šiomis nuostatomis užtikrinama, kad savivaldybių poreikis būstų nuomą finansuoti iš valstybės biudžeto lėšų būtų patenkinamas.

Siekiant tarpusavyje suderinti PBI įstatymo nuostatas ir pašalinti teisinį neaiškumą, siūloma patikslinti PBI įstatymo nuostatas, nustatant, kad savivaldybės būstas, atsižvelgiant į socialinio būsto poreikį, savivaldybės tarybos ar jos įgaliotos savivaldybės administracijos sprendimu įrašomas į socialinio būsto fondą.

Siekiant tobulinti teisinį reguliavimą dėl būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijų taikymo, PBI įstatyme siūloma įtvirtinti, kad, apskaičiuojant šias kompensacijas, Vyriausybės patvirtintas bazinio būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos dydžio perskaičiavimo koeficientas būtų nustatomas pagal vidutines būsto nuomos rinkos kainas ir diferencijuojamas, atsižvelgiant į šeimos narių skaičių. Taip pat siūloma nustatyti, kad socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatomas būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos bazinis dydis negalėtų būti mažesnis nei Vyriausybės nustatytas minimalus būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos bazinis dydis. Manoma, kad, įgyvendinus siūlomas nuostatas, paramos priemonės taps patrauklesnės ir padės efektyviau spręsti asmenų aprūpinimo būstu problemas.

Siūloma į PBI įstatyme nustatytą asmenų, kurie neįrašyti į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą ir kuriems savivaldybės tarybos nustatyta tvarka gali būti išnuomojamas socialinis būstas, grupę įtraukti ir be tėvų globos likusius asmenis, palikusius socialinės globos, grupinio gyvenimo ir (ar) savarankiško gyvenimo namus (jeigu jie Lietuvos Respublikos teritorijoje nuosavybės teise neturi kito būsto). Papildžius PBI įstatymą minėtomis nuostatomis, būtų sudarytos prielaidos veiksmingiau teikti paramą būstui išsinuomoti vieniems iš socialiai pažeidžiamiausių ir turinčių mažiau galimybių apsirūpinti būstu asmenims, geriau apsaugotos šių asmenų teisės į būstą ir užtikrintas socialinio teisingumo principas.

VI projektas

Siūloma nustatyti vienkartinę išmoką asmenims, kuriems yra ar bus paskirtos iki 2020 m. gruodžio 31 d. socialinio draudimo senatvės (išankstinės senatvės), socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo), socialinio draudimo našlių, socialinio draudimo našlaičių, maitintojo netekimo, ištarnauto laiko pensijos, kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas, šalpos senatvės, šalpos neįgalumo, šalpos pensijos už invalidų slaugą namuose, šalpos našlaičių, socialinės pensijos, šalpos kompensacijos, pensijos, paskirtos pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ir (ar) Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentus. 200 Eur dydžio vienkartinė išmoka būtų išmokėta 2020 m. rugpjūčio mėnesį be atskiro asmens prašymo, išskyrus atvejus, kai asmeniui atitinkama išmoka bus paskirta po 2020 metų liepos 1 d. Tokiu atveju vienkartinė išmoka bus išmokėta kartu su pirma paskirta atitinkama išmoka. Minėta išmoka neturėtų įtakos kitoms asmeniui pagal įstatymus priklausančioms kas mėnesį mokamoms išmokoms, taip pat skiriamai piniginei socialinei paramai, apmokėjimui už socialines paslaugas. Taip pat ši išmoka būtų nepaveldima. Vienkartinės išmokas asmenims išmokėtų Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos, pristatydamos jas tokia pačia tvarka, kokia yra pristatomos asmeniui mokamos išmokos. Vienkartinės išmokos būtų mokamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui skiriamų valstybės biudžeto tikslinių asignavimų.

Informacija apie gavėjų skaičių ir vidutinius jų gaunamų pensijų dydžius 2020 m. kovo mėnesį (tik nurodytų pensijų dydžiai, nevertinant bendros asmenų visų gaunamų pensijų sumos, jei gavėjas gauna kelias pensijas):

Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas:	Gavėjų sk.	Vidutinė pensija eurai
Pensijos:		
1. Senatvės	611.013	376,13
- iš jų, turint būtinąjį stažą	545.576	398,66
2. Išankstinės senatvės	5.656	279,80
3. Invalidumo	34.710	300,24
I gr.	4.421	367,51
II gr.	26.262	307,32
III gr.	4.027	180,20
4. Netekto darbingumo	133.290	245,37
75-100 %	16.775	356,48
60-70 %	64.207	284,34
45-55%	52.308	161,89
5. Našlių ir našlaičių		
- našlaičių	30.071	140,01
6. Maitintojo netekimo	1.204	245,31
7. Ištarnauto laiko	352	269,77
Kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas	4.120	246,80

Šalpos išmokų gavėjai:	Gavėjų skaičius	Vidutinė išmoka, eurai
Šalpos senatvės pensija	8252	131,99
Šalpos neįgalumo pensija	44052	195,47
Šalpos našlaičių pensija	4719	63,66
Šalpos kompensacija daugiavaikėms motinoms ir neįgaliųjų slaugytojams	2454	197,25
Socialinė pensija	21	79,75

VI projektu teikiamas siūlymas prisidėtų prie senatvės pensijos amžių sukausių asmenų, neįgalių asmenų skurdo mažinimo. Senatvė ir neįgalumas yra vienos pagrindinių priežasčių, dėl kurių mažėja asmenų gaunamos pajamos bei dėl kurių asmenų galimybė integruotis į darbo rinką yra labai maža. Kadangi kitomis priemonėmis yra skiriama pagalba ieškantiems darbo ar netekusiems pajamų dėl koronaviruso (COVID-19) pandemijos plitimo grėsmės (papildomos rėmimo priemonės darbingo amžiaus asmenims), šiuo projektu siūloma suteikti papildomą paramą tikslinei asmenų grupei, t. y. neįgaliesiems ir senyvo amžiaus žmonėms.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma. Numatomos teigiamos teisinio reguliavimo pasekmės aptartos šio aiškinamojo rašto 4 punkte.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti įstatymai tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimtiems įstatymams įgyvendinti kitų įstatymų parengti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir Įstatymo projekto sąvokų, jas įvardijančių terminų įvertinimas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus.

10. Įstatymų projektų atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės normas.

11. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir terminai

Iki įsigaliojant Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 3, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymui:

1) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti, o socialinės apsaugos ir darbo ministras patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. A1-183 „Dėl kai kurių socialinei paramai gauti reikalingų formų patvirtinimo“ pakeitimą;

2) savivaldybių institucijos turės priimti ar pakeisti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus: prirėkus patikslinti piniginių socialinės paramos teikimo tvarkos aprašus, atsižvelgdamos į PSPĮ projekte siūlomus pakeitimus.

3) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kartu su Lietuvos Respublikos finansų ministerija turės parengti, o socialinės apsaugos ir darbo ministras ir finansų ministras patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. birželio 2 d. įsakymo Nr. A1-369/1K-174 „Dėl Nepasiturinčių gyventojų, kurie kreipėsi dėl piniginių socialinės paramos, turto vertės nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimą.

Iki įsigaliojant Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymui:

1) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 801 „Dėl Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“, pakeitimo projektą;

2) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti, o socialinės apsaugos ir darbo ministras patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. A1-183 „Dėl kai kurių socialinei paramai gauti reikalingų formų patvirtinimo“ pakeitimą.

Iki įsigaliojant Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 2, 5, 10, 12, 14, 16, 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymui:

1) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 25 d. nutarimo Nr. 472 „Dėl Savivaldybės būsto, socialinio būsto nuomos mokesčių ir būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos dydžio apskaičiavimo metodikos ir bazinio būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos dydžio perskaičiavimo koeficiento patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

2) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti, o socialinės apsaugos ir darbo ministras patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 10 d. įsakymo Nr. A1-195 „Dėl Prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimą;

3) savivaldybių tarybos turės parengti (pakeisti) jų kompetencijos sričiai priskirtus teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Preliminariais Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skaičiavimais, PSPĮ projekte siūlomoms nuostatomis įgyvendinti reikėtų apie 54,2 mln. Eur, piniginę socialinę paramą papildomai gautų apie 47,3 tūkst. asmenų. Piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Nuo 2018 metų savivaldybėms piniginei socialinei paramai finansuoti kasmet skiriama 223,3 mln. Eur. Remiantis savivaldybių administracijų pateiktais duomenimis, PSP įstatymui įgyvendinti, vykdant savarankiškąją savivaldybių funkciją, 2018 m. piniginei socialinei paramai skaičiuoti ir mokėti panaudota 105,8 mln. Eur skirtų lėšų (nepanaudota ir perskirstyta kitoms socialinės apsaugos sritims finansuoti 117,5 mln. Eur, t. y. 52,6 proc.), 2019 m. – 100,7 mln. Eur skirtų lėšų (nepanaudota ir perskirstyta kitoms socialinės apsaugos sritims finansuoti 122,6 mln. Eur, t. y. 54,9 proc.). Todėl, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, galima teigti, kad siūlomoms nuostatomis įgyvendinti papildomų lėšų iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (ar) savivaldybių biudžetų nereikės. PSP įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje nustatytoms sritims finansuoti 2020 m. papildomai iš valstybės biudžeto savivaldybėms turi būti skirta 31,64 mln. Eur.

Pritarus IVĮ projektu siūlomoms nuostatomis dėl papildomai skiriamos išmokos vaikui mokėjimo, preliminariais Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skaičiavimais, 2020 metų valstybės biudžete papildomai turi būti skirta apie 7,92 mln. Eur. Papildomai skiriamą išmoką vaikui gaus apie 33 tūkst. daugiau vaikų, t. y. gavėjų skaičius padidės nuo 28 tūkst. vaikų iki 61 tūkst. vaikų.

Priėmus PBĮ įstatymo pakeitimus dėl būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos dydžio, 2020 m. papildomai prireiks 0,33 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, 2021 m. – apie 1,1 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų (dėl PBĮ įstatymo pakeitimų 2021 m. gavėjų skaičius padidėtų apie 600 asmenų, planuojamas bendras gavėjų skaičius – 3 100 asmenų). 2021 m. socialinio būsto fondo plėtrai savivaldybėms nuomojant būstus rinkoje numatyta skirti 1 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų (galėtų gauti paramą būstui išsinuomoti 1 230 asmenų).

Pritarus VI projektu siūlomoms nuostatomis, preliminariais Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skaičiavimais, 2020 metų valstybės biudžete turi būti skirta apie 182 mln. Eur. Vienkartines išmokas gautų apie 910 tūkst. asmenų.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai, rekomendacijos ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus, specialistų vertinimų rekomendacijų ir išvadų nebuvo gauta, viešosios konsultacijos nevykdytos.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai yra „ekstremalioji situacija“, „karantinas“, „piniginė socialinė parama“, „papildomai skiriama socialinė pašalpa“, „socialinės pašalpos dydis“, „būsto šildymo išlaidų kompensacija“, „papildomai skiriama išmoka vaikui“, „pajamų vertinimas“, „socialinis būstas“, „Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašas“, „socialinio būsto fondo plėtra“, „socialinio draudimo pensijos“, „šalpos išmokos“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.